

7/17-28
7

8

Naistööline ja talunaiasterahvas

Walmista end riigikaitseks!

Kapitalistid relwastawad endid (panewad sõjariistu) suure õhinaga, püüdes sõjariistade walmistamises üksteisest ette jõuda.

Tulewiku sõja liini seljataga on suur tähtsus mehe kõrval ka töötawal naisel. Kodusõja kogemused näitasid, et naisterahwas wõib sõjast osa wõtta mitte üksi sõja seljataga, waid ka sõjaliinil. Terwe rea meeste kohustusi wõiwad naised ajutiselt oma peale wõtta. Kuid selleks, et naist ei tabaks sõda ootamata, et ta oleks täiesti riigi kaitseks ettewalmistatud, on waja juba nüüd, kasutades sõja waheaega, walmistada end riigi kaitseks, igakülgsest oma teadmisi sel alal täiendades.

Kõik naised sõjaasjanduse õppusele ringidesse ja kursustele, mida OSO-Awiahim talwe kestwusel korraldab!

Käesolewal õppeaastal organiseeritakse oblasti ja raiooni nõukogude juures järgmised kursused:

- 1) Sidekursused (telefonistide, telegrafistide, raadioistide ja montööride kursused).
- 2) Miilitsa ja raiooni ülemate, kriminaal-osakonna tööliste kursused.
- 3) Administratiiv-majanduse tööliste kursused.
- 4) Wagunijuhtide kursused.
- 5) Topografistide kursused.
- 6) Motoristide kursused.
- 7) Aerooloogide (õhusõidu asjanduse) kursused.
- 8) Awiotehnikute kursused.
- 9) Pilot-planeristide (purje-lennukite juhtide) kursused.

Kõik need kursused töötawad õhtuti. Päewal töötawad traktoristide kursused. Teateid saab OSO-Awiahimi oblasti ehk raiooni nõukogust.

Töö algab neil kursustel 1. oktoobrist.

1930-31. aasta wilja kokkuostu-hoogtöö

Leningradi oblast on asunud wilja, linade, juurwilja, kalade jt. põlluma- jandusejaaduste kokkuostule.

Sel hoogtööl on erakorraline ma- jandus-poliitiline tähtsus. Wilja õigel ajal kokkuostmine kindlustab leiwaga külatehnikuid ja wõtab kulakult wõi- maluse wilja-ülejäägiga spekulereida ja tehnikuid rõhuda. Kiigi poolt kokku- ostetud linad lähewad kiutööstusesse ja annawad linaseemneid linakiilwits paljudesse teistesse raiioonidesse Nõu- kogude Liidus.

Uut kokkuostu- hoogtööd algasime sel aastal wõrdlemisi palju paremates tingimustes, kui möödunud aastal.

Kollektiivmajapidamiste arv on tä- nawu, möödunud aasta 10.000 maja- pidamise ühikust, 42.000 majapida- miseni tõusnud. Sel aastal on laie- malt läbi wiidud walmistuse kontrat- teerimine, s.t. et proletaarne riik on teatud arwu wilja, linu, kartuleid, juurwilja ja piima juba ette ära tel- linud.

Üldiselt on külwipind Leningradi oblastis 32 prots. wõrd suurenenud.

Põllupind, mis sel fewadel kollek- tiivmajapidamised täis külwasid, on möödunud aastaga wõrreldes wiis korda kaswanud.

Ka wiljasaak on tänavu aastal juurem kui möödunud aastal.

See asjaolu loob soodsad tingi- mused hoogsale wilja kokkuostule.

Kuid loota ja oddata, et wilja kokku- ostmine iseenejst läheb, oleks wäga kahjulik ja poliitiliselt täitsa lubamata nähtus. Ei wõi ega tohi unustada, et iseäranis wilja ja linade kokkuostu ümber areneb teraw klassiwõitlus, sest

see hoogtöö puudutab terawalt kula- kutekihti külas. Kulak teeb kõik, et keskniikke oma mõju alla tõmmata ja nende walgumist kollektiivmajapida- mistesse takistada.

Tugewa wastulöögi kulaku peale- tungimisele suudame ainult siis anda, kui kokkuostu-hoogtöö ümber kõik par- tei-, nõukogude- ja ühiskonna-organi- satsioonid ning peaaesjalikult kõige laiemad kollektiivistide, keskniikkude ja tehnikute hulgad koondame.

Meie peame wilja ja linade kokku- ostu-hoogtöö plaani wiima igasse ühki- kusse külasse, igasse ühikuisse kollek- tiivmajapidamisesse.

Hoogtöö plaani tuleb esialgul aru- tada tehnikute gruppides ja nende koosolekul. Uga pärast seda tuleb ta lõpulikult külas asuwas kollektiivma- japidamises ja küla tehnikute ning keskniikkude üldkoosolekul läbi töötada ja ära kinnitada.

Wäga soowitaw on organiseerida „punaseid woore“, see tõstaks meele- olu, waimustaks ja tõmbaks maha- jäänud hulki ühes, organiseerida sot- sialistlikult wõistlust ühikute majapida- miste, külade, nõukogude ja raiioonide wahel ja löökrihmi wilja kokkuostu- aparaadis. Sellest tööst tuleks ise- äranis elawalt talumaisterahwastel osa wõtta. Põhja-Kaukaasias olid palju- des kollektiivmajapidamistes just naised „punaste wooride“ ja sotsialistlike wõistluse organiseerijad.

Kõik see hoogtöö peab minema uue edaspidise kollektiiviseeri- mise laiendamise ja kulakule pea- letungimise lipu all.

Kollekiiwmajapidamiste punane aiawiljawoor

Kokkuostu kaasaitamise komisjoni-
desse, mis küla kollektivistide, kehwi-
kute ja keskmikkude üldkoosolekul wal-
litakse, tuleb tõmmata võimalikult
rohkemal arwul talunai sterahwaid,
nende osawõtt kindlustab tingimata
edukat kokkuostu. See on iseäranis
tähtis weel sellepärast, et just kulak,
talunai sterahwaste arenematust ja nende
mähajäämist ära kasutades, püüab
nende kaudu kokkuostu-hoogtööd takis-
tada ja lõhkuda.

Igal talunai sterahwaste koosolekul,
ja iseäranis naisaktivistide nõupidamisel,

tuleb wilja ja linade kokkuostu-
küsimused peenjuseni läbi töötada;
kuidas ja just mil kujul parem oleks
neist hoogtöödest talunai sterahwal osa
wõtta.

Peab tunnistama möödunud aasta
kogemuste järele, et kokkuostu edu
oleneb täiesti sellest, mil määral ja
kui laialiselt sellest tööst laiad hulgad
ise teadlikult osa wõtawad. Selle-
pärast ei tohi ega wõi talunai ste-
rahwas selles töös wiimasel kohal
olla.

Uus laen „Wiie-aasta plaan — nelja aastaga“

Terwe Nõutogude Liidu jõud on koos-
datud selleks, et wabrikuid ja tehaseid ki-
iremas korras üles ehitada. Kümnekordselt
on suurendatud jõudu põllumajanduse teh-
nila täiendamiseks, et niipalju kui võimalik

ligemale jõuda wiie-aasta plaani tähtjaks
täitmisele.

Paljude tööstusharude meie majanduses
on nende määratud aasta = ülesanded
juba täitnud ja sellest möödagi jõudnud.

Mõned nendest on juba nüüd, wiie-aasta plaani teise aasta programmi täites, kolmanda aasta programmi järele haaranud, ja mõned isegi juba terve wiie-aasta plaani teostamisele asunud.

Miisuguste tingimuste juures ei ole wiie-aasta plaani nelja aastaga täitmise ülesanne mitte unistus, vaid reaalselt teostatav.

Kuid wiie-aasta plaani täitmine nelja aastaga nõuab kulusid. Ja seda filmas pidades tegidki tööstistehulgad walitsusele ettepaneku, 1930. a. algul wälja lasta uus laen „Wiie-aasta plaan — nelja aastaga“.

Mööbdunud aastate kogemused näitasid, et töötawad hulgad wastawad partei ja walitsuse üleskusele ülisuure waimustusega, aktiivselt riigilaenude laialilaotamise hoogtööst osa wõttes ja proletaarsele riigile oma töötusust laenu andes.

Kuni käesolewa ajani on wälja lastud ja elanikkude hulgas laiali laotatud neli laenu: 1., 2. ja 3. industrialiseerimise laen ja talurahwa majapidamiste kindlustamise laen.

Seega tuli laialistel töötawatel hulkadel tegemist teha nelja mitmesuguse laenu obligatsioonidega, millel igalhel isesugused tingimised olid ja mis lihti nende omandajatele palju raskusi tekitasid.

Et aga neid raskusi taotada ja hulgalisi laenuid lihtsamaks ja arusaadavamaks teha, selleks lasti wälja laen „Wiie-aasta plaan — nelja aastaga“, mille wastu need laenud, s.o. 1. ja 2. industrialiseerimise laen ja talurahwa majapidamiste kindlustamise laen ümber wahetatuse. Seega peawad siis kõik need, kellel nende laenude obligatsioonid on, need tingimata laenu „Wiie-aasta plaan — nelja aastaga“ obligatsioonide wastu ümber wahetama.

Laenude obligatsioonide omanikkudel, kes need kuni 1. jaan. 1931. a. ümber wahetawad, on kindlustatud sissetulek endiste laenuobligatsioonide pealt kuni wahetamise silmapilguni. Ühtlasi wahetamisega sünnib ka laenu „Wiie-aasta plaan — nelja aastaga“ obligatsioonide laialilaotamine.

Wahetamise operatsiooni lihtustamise mõttes ei sünni wahetamine mitte laenukomisjoni ehk administratiivse asutuse ja ettevõtte kaudu, ega ka kollektiivselt telli-

tud nimelirja põhjal, vaid lihtsa kasuoperatsiooni korras. See tähendab, iga asutuses saab tegutsema kasu, kuhu ümberwahetatavate laenuobligatsioonide omanikud oma obligatsioonid annawad, kus neile uue laenu obligatsioonid wastu antakse.

Samasugune korraldus wiitakse läbi ka maal, kuhu kasu teatud ajaks jõidab.

Ühtaegu obligatsioonide ümberwahetamisega on tarwis nad ka järele lasta wadata, et kas nad wõitnud ei ole jne.

Wahetuse juures peetagu ka seda filmas, et uuel laenul „Wiie-aasta plaan — nelja aastaga“ on kahesuguseid obligatioone — protsentidega ja ilma protsendita. Ja sellepärast on wahetajal wõimalus walida kumba ta tahab.

Nende laenude ühendamine üheks laenuks ei tähenda aga sugugi seda, nagu oleks sel teel wõitunud loofimistel jne wahendatud. Ei. Needsamad summad, mis wõitude ja protsentide peale määratud, kulutatakse ikkagi ära, ja isegi nende ületamisega.

Seda filmas pidades on meie igaühe kohus mitte ainult uue laenu obligatsioonide tellida, vaid ka kihutustööd teha selleks, et see laen kiireks korras laiali saaks laotatud, ja laialisi töörahwahulki riigi rahaasjanduse ümber tõmmata.

Samal ajal ei tohi me ka unustada, et on olemas veel palju waenlasi, kes kõige jõu ja abinõudega nõukogudewalitsuse tegewust ja samme püüawad takistada ja nurja ajada, ning sel sihil ka laenude laialilaotamisele kaitaid kodaratesse loobiwad. Sest nad teawad väga hästi, et iga nõukogudewalitsuse uus wõit sotsialistilisel wäerinnal on naelaks nende puusjärgile, ja sellepärast ei waki nad mingisuguseid abinõusid oma eesmärgi saawutamiseks.

Sellepärast on tarwis kõik ühiskondlised jõud koondada ja otsustaw wastulõõl anda kulautele, neymanitele jne, kes püüawad uue laenu obligatsioonide laialilaotamist ja meie rahaasjanduse edenemist takistada.

Töölisnaine ja talunaisterahwas, sammu eesrinnas ka laenu obligatsioonide laialilaotamise alal, torja kogu kõik ülejäänud summad majapidamises ja osta uut laenu — sellega aitad kaasa 5-aasta plaani teostamisele nelja aastaga ning sotsialismi ülesehitamise kiirendamisele Nõut. Liidus.

Hilda Alt

Naistööliste ja talunaisterahwaste töö ja elu-olu parandamise komiteede ülesanded

Naissõjakonnab kaotati, kuid töö, mis osakondade poolt naistööliste ja talunaisterahwaste keskel tehti, jäeti kõikide nõukogude- ja parteiorganisatsioonide ülesandeks. Iga küli sellest leiab on kohustatud oma vastutuseks võtma töö naisterahwaste keskel, seda nõuab rekonstruktsiooni ajajärg.

Naistööliste ja talunaisterahwaste töö ja elu-olu parandamise komiteed, mis hiljuti nõukogude juure organiseeriti — on üks vastutavaist lülidest selles ketis.

See pole kellegile saladus, et töötava naisterahwa kultuurne elu-olu parandamine jääb sotsialistlike arenemise tempost maha.

Iga nõukogu liige — naistööline, talunaisterahwas, koduperenaine — peab aktiivselt töötama sektsoonides, komisjonides, tegema igasuguseid uurimistöid, aktiivselt osa võtma küsimuste arutamistest, mille kallal meie partei majanduse rekonstruktsiooni ajajärgul töötab.

Komiteed peavad nõukogudes kindlustama naisterahwaste aktiivi, korraldades

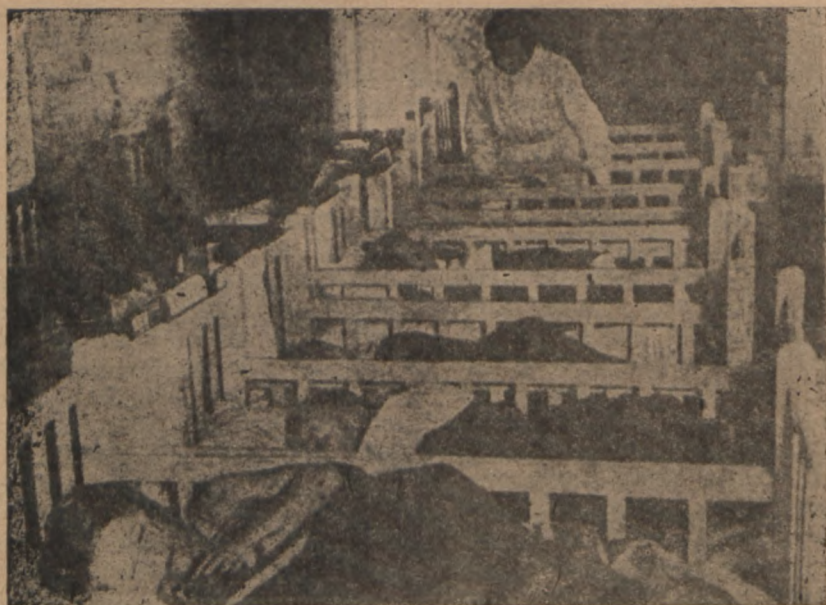
kursusi, et ette valmistada seda aktiivi ning esimeses järjekorras kirjaoakamatust liikvibeerida.

Arenemistööstus seab komiteedele ülesandeks võtta naisterahwale tööks need valmistusharud, millistes teda võib kasutada ja naistaadreid ette valmistada.

Et naistööline, kes valmistuses töötab, võiks mureta olla laste kasvatuse pärast, selleks on komiteedel tarvis wilunud juhatajatega lastekodud organiseerida. Hea on neid lastekodusid esimeses järjekorras majakomiteede juure organiseerida, et naistöölistel tarvis ei oleks oma lapsi asutuse juure viia. Peale selle võib neid lastekodusid kasutada ka kodune perenaine.

Tarvis on organiseerida ka näitlikke kinniseid söögimaju majakomiteede juure, korraldada laste toitmist lastekodude, sõime ja koolide juures, sisse seada ühiskondlisi pesukodusid jne.

Külas peab olu-komitee raiooni täidesaatekomitee juures nõukoguliikmete laudu naisterahwaid põllumajanduse kollektiiviseerimisele organiseerima.

Lastesõim kommuunas „Kudrowos“, Leningradi oblastis

Wiljakoristamise, loomakasvatuse töstmise, linade ümberkötamise jne küsimused — ka need on kõigil talunaisterahwastele lähedased.

Komiteedel on tarwis organiseerida naisterahwaste tööd nõukogumajapidamistes, kolhosides, saates põllumajanduslistele kurfustele kolhoslasi, naisulaseid, tehnikuid ja kelmikke, et nende valmistuslisti kvalifikatsiooni tõsta. Samuti peawad nad tarwitusele võtma abinõud, et talunaisterahwaid kodustest tööstest wabastada, üldõppust korraldada, kirjaoskamatusel liikwiderimist punastes nurlades ja lugemistubades läbi wiia, ja selle järele walmima, et wäljaeraldatud talunaisterahwast ilma põhjuseta töölt ära ei wõeta.

Komiteede ülesannete hulka kuulub ka wõitlus naisterahwaste tööta ja hoolalufeta jäämise wastu. Komiteede juure

luuakse ka eriline osakond prostitutsiooni wastu wõitlemiseks.

Käesolew filmapilk on üks terawamatest, mil üles kerlib elu-olu ümberkorraldamise küsimus. Sellepärast on tarwis organiseerida elu-olu brigaadid asutustesse, kolhosidesse ja nõukogumajapidamistesse. Need töölbrigaadid walitakse üldkoosolekul ja moodustatakse brigaadide staap, mis jagatakse alagruppidesse: brigaad söögimajadesse, kes peab kaasa aitama, et lõunajõögid paremaks ja odawamaks lähaks; korterite brigaad, kes järele waatab uute elumajade ehitamisele jne; kaupluste brigaad, kes järele waatab, kuidas naistöölisi tööstuskaupadega warustatakse ning kuidas on wäljaandmine korraldatud.

Nende komiteede tegevusel on ainult siis edu, kui iga naistööliline ja talunaisterahwas neile aktiivselt ja tõsiselt kaasa aitab.

Naistöoline

Talunaisterahwaste-delegaatide koosolekute ülesanded käesolewal silmapilgul

Käesolewal filmapilgul, mil eesti külades põhjalik murrang on sündinud põllumajanduse ümberhitamise sihis kollektiiviseerimise alusel, omandab töö talunaisterahwaste hulgas iseäralise tähtsuse. Ei saa welda, et kohtadel seda küllaldaselt filmas oleks peetud. Wastupidi, töö talunaisterahwaste seas eesti külades üldse ja kollektiivmajapidamistes eriti on olnud üpris loid.

Meie sotfialistlike ehitustöö lööklüesanded aga nõuawad, et ka see töö, mida peab tegema naiste seas kollektiivmajapidamistes ja nende tehnikutest talunaiste seas, kes senini oma arusaamatuse pärast kollektiividest eemal seisawad, peab landma lööktöö iseloomu.

Töö talunaiste seas peab kõigi parteiorganisatsioonide tähelpanu keskpunktiks olema.

Parteiorganisatsioonidel on waja kõigepealt delegaatide koosolekute ümberorganiseerimisele asuda — valmistuslistel alusel. Igas kollektiivmajapidamises, kus delegaatide koosolekuid weel ei ole, on waja need

moodustada. Selleks peab kollektiivmajapidamise juhatuselt wastaw selfiline wäljaeraldatama, kes otsekoheks delegaatide organisatoriks on. Selle organisatori ülesandeks on: delegaatide töö valmistusliste külje juhtimine, praktilise töö korraldamine, sideme pidamine juhatusega ja wanemate delegaatide juhatamine eriliste nõupidamiste kaudu.

Nendes kollektiivmajapidamistes, kus tööjaotus üksikute valmistusharude järele olemas, tuleb delegaatide organisator iga jaoskonna peale walida, kelle ülesanne on delegaatide koosoleku otjusi selgitada, praktilise töö alal valmistuslisti küsimusi käsitada ning üksikmajapidamiste töötawaid naisterahwaid delegaatide koosolekute tööst osa wõtma tõmmata ja neid kollektiivmajapidamiste saarwutuste ning paremustega, wõrrelbes üksikmajapidamisega, tutvustada, sellega nende kollektiivmajapidamisesse tõmbamisele teed valmistades.

Delegaatide koosolekud peawad tehnikute naistest ja küla proletaarlastest kujundama delegaatide koosoleku põhituuma, et oma tööd edurikkalt arendada.

Peale delegaatide koosolekute peab töö talunaiste seas sündima jutuajamiste näol rühmades, konverentsidel, samuti ka aktiivsete delegaatide, kollektiivmajapidamiste liikmete, kinnitamise teel üsfitute talunaiste rühmade juure, kes nende seas laialist selgitustööd peavad tegema.

Tuleb meeles pidades, et töö wormid peavad hästi paenduvad olema, sest vastasel korral ei suuda meie kuigi palju korda saata.

Kõik poliitilised küsimused, mis mitmesuguste hoogtöödega (vilja kokkustamine,

loikuse hoogtöö, sügifene külv jne) seotud, peavad delegaatide üldkoosolekutel ja üsfitute tööjaostondade koosolekutel läbitöötatud saama, et sellesse töösse laialisi naiseltfiliste hulli tõmmata.

Mis puutub delegaatide koosoleku programmis, siis avaldab meie ajakiri lähemal ajal uue tööprogrammi, sest vana on ära iganenud ja ei vasta enam käesoleva aja nõuetele nii kollektiivmajapidamistes kui ka üldse töötamises.

—O—

Ülesande täitmisele!

„Viie-aasta plaani lõpuks peab Nõuk. Liidu kollektiiviseerimise üldjoontes lõpetatud olema.“

(Stalin, aruanne ÜK(e)P XVI kongr.)

Laialised talurahvahulgad on viimase aasta kestel läega katutatavate eluliste nähtuste abil kõige paremini aru saanud kollektiivse töö produktiivsematest tagajärgedest, kollektiivmajapidamise paremusest ja kasulikkusest. Alles kowadel organiseeritud kollektiivmajapidamised on juba nüüd tegeliku töö esimeste sammudega näidanud, et ainult tööriistade ja tööjõu ühendamisega, kollektiivse tööga tõuseb tööviljatuse, saaduste hulk 50—100 prots. võrd, võrreldes üsfitmajapidamisega. Ei ole vaja laugemalt tõendusit otsima minna, sest Veningradi oblasti ühismajapidamised kinnitavad seda isegi väga hästi.

Ühismajapidamise „Punase Ründja“ (Tšerepow. raioon) liikmed said oma ühismajapidamise sügifefest saagist — peale igasuguste võlgade tasumise, seemnesondi ajutamise ja teiste kulude mahaarvamist — igauks, vastavalt oma ühiskondlustatud warandusele, oma osa, mis kaks korda suurem on kui see, mida ta enne oma üsfitmajapidamisest sai. Peale selle andis igaukse ühiskondlustamata majapidamisele osa, mille ülevalpidamisele ja töstmisele ühismajapidamine igapidi kaasa aitab, ka teatud sisetulekut. See on üksainuke väike näitus sellest suurest tõsiasjast hulgast, sellest kasulikkusest, millest iga kolhosnil rääkida teab, mida igas ühismajapidamises olemas, ühes vähemal, teises enamal määral.

Kuid suure meele teefime siinjuures, kui unustaksime selle, mida meie partei ja nõukogudewalisus teostanud on ja selleks teostab, et ühismajapidamistele igapidi kaasa aidata, neid majanduslifelst tõsta ja arendada. Lenin tähendas, et: „Sga ühiskondline kord tekitab ainult teatud klassi ainelifel toetusel“.

Milles seisab siis see toetus ja abi?

2. aprillil s. a. otsustas ÜK(e)P keskkomitee wabastada 2 aastaks põllumajanduse maksu alt kõik ühiskondlustatud töb- ja kariloomad, kõik põllumajand. artelli põhikirja põhjal artelli liikmete ühiskondlustamata loomad, artelli aiamaad 50 prots. võrd, kuna uued aiamaad sama aja kestel maksust täiesti wabastatakse. Ühismajapidamistesse astunute maakorraldamise wõlad tühistatakse, igasuguste wõlgade maksimise tähtaega pikendatakse jne. Peale selle otsustas keskkomitee ühismajapidamistele 1929-30. a. kestel 500 milj. rubla laenu anda.

Partei XVI kongress otsustas aga kõigile nendele kergendustele, mis suurt ja otsustamat osa ühismajapidamiste kindlustamises etendabid, järgmist juure lisada:

„Ühes partei otsustes ettenähtud kolhosnikutele ja kolhosidele kergenduste andmise kalbumata täitmisega suurendada kolhosidele laenuandmist 1930-31. a. lahakorfselt, võrreldes möödnud aastaga, s.o. kuni

Sead kollektiivmajapidamise lauda juures.

1 miljardi rublani." (Partei XVI kongr. resolutsioon.)

Ühismajapidamiste kasulikkuse ja leninistlike parteilini õige läbiwiimise tagajärjed on igapäevale käega katsutavad. Laialised töötava talurahva hulgad on otsusele jõudnud, et ühismajapidamine on kahjulik, et paremat elu, paremaid töötingimusi ja tagajärgi võib saavutada ainult ühises, kollektiivses töös.

Õpetranis nüüd, kui loodud ühismajapidamised juba praktilisi tagajärgi annavad, millest eelpool tähendatud, on alanud uus, võimas töös töötava talurahva seas kollektiiviseerimiseks. Terved külad asutavad kollektiivmajapidamisi, astuvad kollektiivselt aktiivseteks sotsialistlike majanduse ehitajaks külas, hoolimata kulakute ja nende käsitute agitatsioonist.

Suure murrangu on toonud need praktilised tagajärjed ka talunaisterahva ellu. Lööbriigaadide asutamise, wilja kokku-

ostutöös ja ühismajapidamistesse astumise, millest tihti ajalehe weergubelt loeme, on talunaisterahvas otsustavasse võitlusesse astunud, et omale paremat elu luua. Selles töös ei tohi ka eesti talunaine maha jääda. Igasugusele kulaklikele agitatsioonile peab ta energiliselt oma arusaamise ja tegeliku töö kollektiiviseerimise väerinnal vastu seadma. Kogu tööliste ja töötava talurahva hulgad on nõukogudewalitsuse ja partei õige poliitilise ja majanduslike liini läbiwiimisele asunud ja sellel väerinnal külakurnajatele ja nepmanitele peale tungima hakanud. Eesti külad, kõigepealt eesti töötavad talunaised, peavad selles pealetungimises aktiivsed kaasaaitajad olema, et wiimseid kapitalismi jäänusi rüüta. Viibus häwitada.

Kollektiiviseerimine peab 5-aasta plaani lõpuks üldjoontes teostatud olema.

Selle ülesande täitmisele asugu ka eesti töötav talunaine!

A. O.

Ilukirjandus

MARGARETA MARIAMI KURITEGU

H. LORBEERI jutustus. Tõlk. Liisi K.

Margareta Mariam oli „poliitiline“. Ühes suuremas püssirohu tehases tutvunesin ma temaga püssirohuhõõrumise võlli juures. See oli kolmandal sõja-aastal. Teadmata millepärast kartsin ma teda salaja, võib olla sellepärast, et ta minust wanem oli ja millalgi ei naernud. Wõi ehk sellepärast, et ma teda ebanormaalseks pidasin. Juba esimesel päeval ütles ta mulle, et ma pean rõõmustama, kui mul kangelase-surma tuleb surra! Ma ei saanud temast aru ja olin täis wastikut hirmu, kui ta kord õhtul kõigest südamest waljusti naerma pahwatas.

Mina pühkisin parajasti võllilt tolmu, kui ta nurgas seistes wäiksest käsipeeglist oma karmjoonelist, kuid siiski ilusat nägu waatles. Tema naer täitis korraga terve töökoja. See oli nii otsekohene ja selge, et ma tahtmata ta juure tõttasin. Uurides waatas ta mu otsa, siis jälle peeglisse ja lausus meelitawalt:

— Mis sa arwad, kas passiks minu näole wangirüüd?

— Wangirüüd? — küsisin ma imestades.

— Ja. Ei tea midagi ütelda. Ainult seda waatagi, et kõlbaks sinna, — naeris ta, minu kohkunud oleku üle mõnu tundes. Ta sai hoopis wallatuks ja patutas mind rõõmsalt. Minu peas läksid kõik mõtted segamini.

— Oled sa siis teinud midagi halba?
— Midagi head, — wastas ta waikselt.

— Sellepärast ei wangistata ju...

Ta talutas mind püssirohu kastide juure, ja kui meie istusime, jäi ta korraga wäga tõsiseks.

— Ma olen anarhist, — sõnas ta. — Ma laotasin laiali sõjawastaseid lendlehti, kindralid ja diplomaadid tarwis

seinaäärde lüüa, ainult siis tuleb meile wabadus.

Ma waatasin imestades ta otsa. Ah nii, tähendab, tema on niisugune!? Sügaw aukartus ta julguse ees waidas mind.

— Nad tabasid sind? — küsisin ma.

— Tabasid? Mitte ükski inimene ei tea, kust nad ilmusid, salaja toimetasin ma neid igasse kappi. Inimesekesed hakkawad otsima, kuid sina pead wai-kima.

Ma noogutasin pead.

— Aga wangimaja sa siiski kardad, — naersin mina.

— Kardan? Ei! Kuid tarwis on walmis olla selleks, et millalgi sind ikkagi tabatakse. Küll sa näed weel, kuidas asi areneb.

Ja asi arenes katastroofiliselt!

Inimesed seisid ja lugesid ärritatult lendlehti. Meistrid söimasid. Pöörased direktorihärrad jooksid mööda töökodasid. Ning tehase politseiaparat hakkas ähkides liikuma.

Teisel hommikul oli Margareta wäga ärritatud.

— Sa lobisesid wälja?! Ütle! Wõid rahulikult ütelda! Nad teawad kõik.

— Sa pead põgenema, — laususin ma tasa. — Aga mina ei lobisenud, Margareta, usu mind!

Ta tegi järsu liigutuse. Ja jäi korraga rahulikuks. Läks wälja. Ning tuli kohe tagasi. Ta järel ilmus meister kahe politseinikuga. Margareta nägi neid juba eemalt läbi akna. Kiiresti laskis ta võlli käima ja puistas püssirohtu. Peale selle sõnas ta mulle jär-sult:

— Mine ära siit! Ruttu!

Ma ei teadnud, mis ta minust tahab. Ma olin liiga ärritatud. Ja timukad olid ka juba meie juures.

— Mariam! — ütles juhataja külmalt. — Pange end minekuwalmis! Tell on wist juba teada, kuhu...

Politseinikud astusid sammu ettepoole. Margareta pistis käe tasku ja wiskas sealt peotäie liiwa liikuwa wõlli wahele.

Meister karjatas. Ka mina karjatasin. Määratusuur leek wirutas meid kõiki ukse taha.

Ei wirutanud ainult Margaretat! Ta jäi sisse lõõmawa seina juure. Leek kustus. Ja kustus ka Margareta elu.

Tema paljas surnukeha lamas werine ja süsine...

Aegamööda selgisisid minu ajud. Margareta! Sinu tee oli ebaõige! Enesetapmine on kuritegu! Sõda kestab edasi. Töölised pole weel wabad. Ja isegi siis, kui sa kõik kindralid ja diplomaadid oleks wõinud teise ilma saata, oleksid nende asemele teised samasugused wõrukaelad ilmunud... Kuid ma tean: meie elu wõib tekkida ainult walitsewa klassi surmast. See on kogu tööliste-klassi asi: tulekahju üle terve maailma.

NOORUS

A. TERIJÕE

I.

— Nammi nüüd, nammi... Poja nammib ilusti, siis kaswab suureks, hoopis suuremaks kui isa.

Wanaema hambutu suu tõmbub naerule, nagu näeks ta juba Antsu oma ees suurena, suuremana kui isa. Siis annab wanaema jälle Antsule raasukese odrajahust kooki suhu, sellele järele teelusikaga musta kohwi.

Aknast waatab muheledes sisse õhtutaewale kalduw päike. Ants naeratab wastu päikesele, ajab koogitükid ühes sõllega segunenud kollase kohwiga suust rinnaesisele ja ütleb:

— Ta-ta-ka-pa-tabl!

— Näed, paha laps oled, ei nammi enam, ajab oma riided täis, — tõreleb wanaema, kuna ta waba parem käsi Antsu põlle kasib.

See on kõõgis akna all. Wäikeses tagatoas aga peawad sõjanõu wanemad wennad. Elu on neid juba koogisaamise õlgusest üle kaswatanud. Nad on wanemad, jaksawad juba omal jalal joosta, sellepärast peawad nad leppima igapäewase, iluta musta leiwaga.

Küsiks wanaemalt kooki, kuid nad teawad, et wanaema siis pahaselt tõriseb:

— Wõi weel? Muldu ei jaksu ringi karata?

Küsimine ei wii siin kunagi soowitud sihile, sellepärast peawadki poisid nõu, kuidas end aidata omal jõul.

Kõige wanem, seltsmeaastane Karla, leidis siin abinõu. Tegi traadist konksu, siis wõeti ette sõjakäik kõõki. Karla konksuga ees, Wolli keskel, wäike Andi nende järel. Tasa, muidu kuuleb wanaema, siis on koogisaamise lootus looja läinud.

Ants sööb. Wanaema annab talle lusikaotsaga koogiraasukesi suhu, ise aga ikka jälle seletab tasasel, sõbralikul pominal Antsukesele söömise kasulikkust.

Äkki näeb wanaema, et tema põlwele olewal taldrikul kook liigub. — Hurjuh! Mis nüüd on? — kohkub wanaema, siis aga äsib ta käega tahapoole, et tabada saladuslist jõudu, mis koogi liikumises süüdi.

Ta tabas ainult traaditükki, mille otsa keeratud konks pistetud koogi sisse. Tagasi waadates nägi wanaema waid paljaid wäikseid jalgu kõõgi ukse wahelt wälja lipsawat.

— Ah te metshundid! Wõi lapse kooki wargile! Räägin õhtul emale, waat kui siis saate jälle madjakut! — tõreleb wanaema, kuna ta katsetki ei tee põgenikke püüda; kätte ju ikkagi ei saa.

* * *

Kollane päiksepall oli juba taewarannalt kadunud, kui isa ja ema koju tulid. Nad olid wäsinud. Poisid magasid juba. Wanaema ei lubanud küll

ennem neid magama heita, kui isa ja ema koju tulewad ja igale poisile tarwilise karistuseportsjoni pükste peale mõõdavad, aga kus sa s's und keelata saad? Nende eest ukse kinnipanemine ei aita. Ei aidanud seegi, et wanaema asemed tegemata jättis. Poisid ronisid woodisse teki peale, pigistasid endid üksteise wastu ja uinusid ilma riidetest lahti wõtmata. Wast nägid nad unes Antsu kooke, mis nendele päewal kättesaamatuks jäid.

Ema tuli, waatas woodisse, kus magasid poisid, waatas siis hälli poole, millel uinus Ants. Hälli ees aga istus wanaema, küürus, hallipäine, nagu õnnetus.

— Noh, ema, kuidas päew läks? Miks poisid riides magawad? — küsib ema wanaemalt.

— Poisid on koerust täis, — pomiseb nüüd wanaema tasa, et mitte Antsu äratada.

— Mis nad tegid? — pärib ema, teades, et wanaema pahur ja toriseja on, nagu suurem hulk wanu inimesi, kes iga wäiksemagi wallatuse puhul kaebawad ja poistele peksu nõuawad.

— Näed, tahtsid üleannetud mult lapse kooke käest ära warastada. Teewad omale traadist õnge ja muud kui urgitsewad aga sellega minu põlwedel olewalt taldrikult salaja kooke. Hea, et weel õigel ajal nägin.

Nukralt waatab ema magawaid poisse. West nõrgub silmle, siis istub ta woodi serwale, pea langeb padjale ja kuumad pisarad niisutawad määrinud padjapüüri, mille pesemiseks emal ainult puhkepäewil aega jätkub. Wanaema ei saa sellega enam hakkama, kibedal heinaajal ei saa aga ema wilita päewa pesemiseks.

Kas keelaks tema teistelegi lastele kooke, kui oleks millest neid teha! Ei ole wõimalik! Jälle kukuwad kuumad pisarad ema silmist padjale.

Siis tuli isa koju. Muidu andis ta iga wallatuse eest, mis wanaema poiste üle talle ette kandis, rihma, täna aga waatas ta nõutalt kord ema nutusesse näkku, siis magawate laste peale ja lõi kohmetult käega.

Wanaema ei saanud täna enam noortest aru.

— Nagu hundid teised, waata et silmi peast ära ei warasta, nemad lõowad käega! — mõtles wanaema pahaselt ja kobis siis magama.

II.

Oma noorpõlwest on Antsul meele jäänud ainult üks jupike, kuna muu mitme aasta jagu eest — kui ka takka-poolt nagu saega oli ära lõigatud. Elawa pildina aga seisab see osa Antsul meeles.

Sügise oli, sest ilmad olid juba wilud ja ema ei lubanud Antsu ilma palituta enam toast wälja. Ema ei olnud päewal tööl, oli kodus. Ta nuttis päewal mitu korda, nuttis õhtulgi. Juba mitu päewa oli isa kadunud. Ennem käis ta kodukülas tööl ja tuli igal õhtul koju, nüüd aga ootas Ants asjata. Küsis emalt: — Miks ei tule isa koju? — Ema wastas, et isa warsti tuleb, kuid ema kurba nägu waadates ei saanud Ants siiski uskuda, et isa tõepoolest tuleb. Lõpuks wõttis nukrus ka Antsus maad.

Õhtul pani ema Antsule palitu selga, wõttis omale suurräti ümber ja siis läksid mõlemad wälja. Wanaema oli juba surnud, wennad karjas, polnud enam kedagi, kes Antsuga oleks jäänud tuppa.

Wäljas jäi ema sauna otsa seisma ja waatas sinneriiki, kust päewal, walgel, sauna piirawa kopli takka suur, tume, tundmata mets paistis. Suwel, iseäranis wihma ajal, huilgasid seal tihti karjapoisid, kuid Ants polnud weel kunagi sinna saanud.

Ants püüdis nüüd samuti nagu emagi pista silmadega pimeduseselgast läbi, ei näinud aga siiski kaugemale, kui aiani, mis lahutas kapsamaad koplilt.

Suur must lind tuli tiibade kohinal ja istus toominga otsa. Kohkunult wõttis Ants emal suurrätinurgast kinni.

— Öökull, peletis! — ütles siis ema, pörutas jalaga wastu maad ja ütles waljul sosinal:

— Kõtt! — Siis lendas lind ära.

Aia taga kuuldus tasane wilitamine. Ema katsus kah wilitada, see tuli aga

weel tasemini. Siis küsis aia takka pimedusest isa hääl:

— Kas ei ole?

— Ei, tule koju, — wastas ema.

Toas, lambiwalgel rääkis ema, et mustsada siia ei tulewat. Millegi pärast tuli Antsule selle juures meele see suur must lind, keda ema öökulliks nimetas. Antsul käis külm wõdin üle keha ja ta astus emale lähemale. Siis ütles isa:

— Ära karda sina, pojakene, midagi. Kaswad suureks, saad waewa näha küllalt, ole nüüdki weel mureta.

* * *

Järgmisel päewal tulid mitu wõrast meest, kes tagatoas laua juures istusid ja millegi üle seletasid. Waadati mingisugust pilti. Ka Ants waatas, kuid aru ei saanud midagi. Räägiti, et pildil uus ja wana aeg kaalul olnud. Sellegi tähendust hakkas Ants alles hulga aja pärast mõistma.

Wõõrad olid suured ja targad mehed, weel targemad kui isa. Ühel nendest oli niisugune lõigatud punane habe, nagu isalgi ja ta kandis pruuni kaabut. See mees tuli linnast — Peterburist, kuulis Ants wanematelt. Tema tõi ka selle imeliku pildi kaasa. Ka Poe Kustaw oli siin. Poe Kustaw oli hea mees. Kui Ants emaga poodi läks, andis Kustaw alati komput.

Kustaw kutsus Antsu enda juure ja küsis:

— Kui wana sa, noormees, oled?

Ants ei teadnud, mida wastata ja läks häbelikult ema juure.

— Ütle, nelja aastane, — sosistas ema.

Siis astus Ants julgelt Poe Kustawi juure ja ütles:

— Nelje aastane.

— Tubli mees! — kiitis Kustaw Antsu pead silitades ja andis taskust talle kolm komput.

* * *

Poe Kustawi nägi Ants pärastki tihti, kuid punase habemega Peterburi onku oli kadunud. Kord küsis Ants emalt, kuhu ta jäänud.

— Läks kaugele ära, — ütles ema.

— Kuhu kaugele? — pärib Ants uuesti.

— Ameerikasse.

Ants oli wanemate jutust nii Ameerika kui ka Peterburi nime kuulnud ja millegi pärast arwamisele jõudnud, et Ameerika hoopis kaugemal on kui Peterburi.

— Miks ta Ameerikasse läks? — küsib Ants weel kord. Nüüd aga saab ema juba peaaegu pahaseks ja wastab: — Mis sina, laps, ka kõiki asju pärid? Saksad ajasid siin teda taga ja tahtsid wangi panna.

Ants ei päri enam. Ants teab, et saksad pahad inimesed on. Saksad panid onu Jakopi kah wangi, külmale maale saatsid. Selle mõtte juures tunneb Ants, nagu puhuks kusagilt kaugele temalegi külma õhku peale.

— Parem, et punase habemega Peterburi onku läks Ameerikasse, — mõtleb Ants.

Õhtusöögi ajal, kui isa laua ääres istub, ronib Ants isale sülle, kaelustab kõwasti isa ja sosistab:

— Kui ma suureks saan ja saksad mind wangi panna tahawad, siis lähen kah Ameerikasse!

Isa silkitab siis õrnalt Antsu käharpesid ja sõnab:

— Jah, muidugi, küll tuleb sinulgi nendega jõudu proowida. Kaswa aga suureks, suuremaks kui mina olen.

Natuke aega on Ants wait. Hea on isa süles istuda, ainult üks asi rikub seda istumise mõnu — isal on palju kolusid taskus: piip, tubakott, plekist ümbrikuga tikukarp ja suur taskunuga, millega isa siis wõid leiwa peale määrrib, kui ta külas tööl käib, sest taludes on, nagu isa räägib, ainult üks nuga laual. Isal aga on siis söögi jaoks oma nuga. Ainult kaks wiimast asja, tikukarp ja nuga meeldiwad Antsule, nuga ja tikukarp, heameelega mängiks ta nendega, kuid nad on alati isa taskus, isa ise aga ainult õhtutel ja pühapäewadel kodus. Isa piibuga Ants mängida ei tahaks: piip haiseb. Kord wõttis Ants piibu suhu, siis oli tal tükk aega paha.

Järsku ärkab Ants uuesti mõttest.

— Aga isa, kas Ameerikas ei ole saksu? — küsib ta.

— Ei, seal ei ole niisuguseid tige-
daid saksu, seal on wabadus, — ütleb
isa naeratades. (Järgneb.)

KOMNOORELE

Mind töö on oma kiirusega wõlund,
saan luuleks harwa sulge pihku.
Weel harwem kõnnin mälestuste põllul...
Kuid täna — meelestus — kuid lehitsesin sinu wihku...

Su riimes noorus wõitles seadustega luules,
jõuküllus murdis rütmil säared...
Ent hoolas töö (kas kuuled?)
see silub, wiilib konarlised ääred.

Töö tempo enneolematu sindki haaras?
Löökrühmas teostad wiie-aasta plaani?
Kuid miks sa puudud kirjanikke kaares,
miks pole täitnud oma lubadust sa siimaani?

Mul täna meelestus, et hirwe argtus silmis
sa saatsid oma „esimese“ trükki.
Ja kui ta ajakirjas ilmus,
rõõm huulte kumerusest esile siis tükkis.

Las olgu mälestused mulle armsad,
ent täna tahwel mul on walmis juba — must —
ja sinna kirjutan (mu otsus karm saab):
„Töö lõhkuja — sa pole täitnud lubadust!“

Peno Alnowo.

Laste kaswatus

Kuidas kodust lapseelu korraldada

Prægusel ülemineku ajajärgul ei ole meie suutelised koondama kõiti eelkooli-
ealisi lapsi ühiskondlikesse kaswatuslikesse
asutustesse. Enamus lastest saawad oma
esimese kaswatusse kodu — perekonnas. Kuid
wäga wähesed laste wanematest pööravad
tähelepanu kaswatuslikele küsimustele, mõt-
lewad selle üle järele, kus ja kuidas saadab
nende laps aega mööda. Harilikult arwa-
wad wanemad, et nende kohustused laste
wastu seisawad ainult wiimaste toitmises

ja katmises, kuid see, kuidas laps oma
päewa mööda saadab, kas tööd tehes või
logeledes, mida ja kellega mängib, tähen-
dab lapse tulewas elus wäga palju. Ni-
metatud ajajärgul omandab laps kogemusi
ja oskusi, millega tuleb temal ellu astuda.
Seda arwesse wõttes tuleks wanematel
tõsist tähelepanu pöörata selle peale, kuidas
laps oma aega mööda saadab.

Wäga tihti näeme, et lapse kodune elu
on korratult ja terwisewastafelt fissse seatud.

Mitte sellepärast, et selleks ei jätku wõimalusi ega aega, waid et wanemad ei pööra selle peale tähelepanu — ei pea seda küllalt tarwilikuks. Lapse toitmine ja uni on korraldus; teda lastakse mürada tegevusetu terve päewa, segades ja tüübates wanemaid. Wiimased, tüdinud olekus, tarwitavad kõige lihtsamat rahustuseabinõu — peksu. Kõige selle tagajärjel kasvab laps nõrk, loid ja närwiline.

Waatame lähemalt järele, mis sugused oleksid need elementaarsed wõimalused, mida, hoolimata praegusest raskest olukorrast, on suuteline täitma iga hoolikas ja arusaaja lastewanem.

Toitke korralikult last

Tihti arwawad wanemad, et mida rohkem ja tugewamate toitubega last sööta, seda kasulikum on see tema terwisele. Liigse hoolitsemise tõttu läheb laps kas haiglaselt paksuks ehk kaotab täitsa oma söögisu, ja kõigest ema hoolitsemisest on werewaene ja kudur. — Et toitmine oleks lapsele kasulik, peab see sündima alati teatud tella ajal ja umbes neli korda päewas. Toit peab olema soe ja mitte kuiv. Söögi waheaegadel leiwatükkidega ringijooks on täiesti lubamatu ning mõjub halvasti lapse seedimise ja söögisu peale.

Kõige kasulikumad lapsele toidud on igasugused juurwiljad, piim, wõi, mitte raswane liha ja terawilja pudrud. Iga wanem pidagu meeles, et kompeksid ja magusid koogid on lapse organismile kahjulikud. Nende asemel ostke lastele puuwilja, mis on rikas witamiinidest ja sellepärast väga kasulik.

Sööma peab laps teistega seltsis laua juures oma sööginõudest. See harjutab lapsele korralikkust ja puhtust, kaitseb teda külgehaikawate haiguste eest, mida wõib saada teistega ühest nõust süües. Tähtis on ka see, et söömine sünnib rahulikus olukorras. Väga kahjulik on kui lapsega söögilaua ääres ideldakse ehk kui wanemad ifestis tülitsewad. Rahulikult süües omab organism toitu paremini. Kui toitmine sünnib dieti, siis on lapsel söögisu hea ja ta areneb korralikult ja kasvab tugew.

Kaitse lapse und

Tihti pannakse lapsed magama hilja õhtul, õigemini wõlba poole öö ajal, kus juures tuba on tuulutamata, täis paberrosksuitsu ja wingu. Magatakse mitmekesi ühes sängis. Wanemad ei hoolitse selle eest, et laps peseks enne magaminekut oma kätesed-jalakesed puhtaks. Sarnases terwisewastases olukorras uni ei ole puhkus. Ülesärgates ei ole laps wärsk ja elaw, waid roidunud ning tufane.

Laps 5—7 aastani peab magama ööpäewa kestel 12—14 tundi: nendest öösel 10—11 ja päewal 1½—2 tundi. Magama peab ta tingimata omaette sängis. Kui ei ole wiimast, ehk ruumi, kus teda hoida, siis muretsetagu kokkukäidaw raam, mis ööselks sisse toodagu, ehk tehtagu lapsele toolide peale ase. Mõmeriided olgu omad ja neid hoitagu alati eraldi. Igasugused sulest padjad ja kotid on magamiseks kahjulikud. Selleks olgu puhas kotite, mis on täidetud õlgedega. Wiimaseid tuleb tihti wahetada, et säng puhas oleks. Enne magama heitmist peab hooliga pöranda puhtaks puhtima ja tuba tublisti tuulutama. Mingil tingimisel ei tohi toas, kus laps magab, õhtul enam suitsutada. Enne woodisse minekut tuleb lapsel filmad ja jalad puhtaks pesta ning suu ära loputada. Kuivatamiseks olgu oma rätik.

Hommitul peab laps ühes teiste perekonnaliigetega üles tõusma ning kohe sängist wälja tulema. Sängis lamamine on terwisele kahjulik, õpetab lapse lodewaks ja tekitab kalduwusi onanismile.

Wõimaldage lapsele jõudumööda osa wõtta kodustest tööd

Hommitused tunnid peale sööki tuleb mööda saata rahulikus töös. Korralikult töös alatud hommit kindlustab rahuliku ja tööka päewa. Laps wõib ja tahab hea meelega wäikestest kodustest töödest osa wõtta. Töös õpib laps osawaks ja tutvuneb maast-madalast looduslike ja füüsiliste nähtustega. Et töö oleks huvitaw ja jõukohane, tuleb seda lapse jõule wastawalt organiseerida, näiteks — anda

pühkimiseks väike hari, nõupestamiseks tilluke nuustik.

Organiseerige lapsele mängimiseks ja töö tegemiseks oma nurk

Laps armastab liikumist ja tööd. Terve päev on ta tegevuses, kõigest huvitatud, pärib ühte kui teist. Zuba tahab ta haambriga isa moodi taguda, seal kääridega ema moodi löigata ja kirjutada. Selle eest saab wanemateki tihti tõelda, miks ta neid segab ja tilliks ees on.

Lapsele peab tööks ning mänguks nurgake organiseeritud olema, kus ta oma mänguasjad ja tööriistad hoiaks. Wanematel tuleb selle järele waadata, et nurgake oleks korras hoiud.

Korraldada sarnast nurka on sõrdlemiseks kerge. Kui puuduvad võimalused osta väikest lauda ja toolikest, siis võib neid valmistada ise ehk selleks otstarbeks tarvitada paari kastikest, mida riidega kinni katta võib.

Misjulgust materjali anda lapsele tööks ja mänguks? Tihti ostetakse mängimiseks leerulisi ning kallid mänguasju, mis julgust tarvilikud ei ole, waid isegi takistuseks lapse loomiswõime arenemisele. Otstarbekohane materjal oleks: paber, pliatsid ja wärwid, kilm, ümarguse otsaga käärid, väikene haambrite, lauakütid, naelad, puuklopikesed ehituse materjaliks ja kummipall.

Lapsed armastawad koguda niidirulle, titu- ja paberosfikarpe ja muid sarnaseid asju, millest igajuguseid mänguasju meisterdawad, mis on palju kasulikumad osetutest.

Mängides oma nurgakeses ei tee laps wallatust ega ole wanematele tülliks ees. Nii ei teki wajadust lapse karistamiseks,

mis ei anna kunagi soowitawaid tagajärgi, waid muudawad lapse tigebaks, kinniseks ja salalikuts.

Wanemad, leidke aega lapsega mängimiseks ja westluseks

Paljud wanemad kaebawad, et lapsed on neile wõõrad, kellega raske läbi saada. Tihti tuleb see sellest, et wanemad ei olnud omalajal küllalt lastest huvitatud ja ajasid neid oma juurest eemale, kui nad nende juure oma küsimuste ja tahtlustega tulid. Sellega kaotasid igajuguse usalduse ja lugupidamise enda wastu. Et niijugust nähtust ära hoida, selleks pühendage lastele tunnikene westluseks. Wastake neile nende lapsestikude küsimuste peale ja teie näete, et lapsed saawad teile paremateks ja huwitamateks sõpradeks.

* * *

Wanematel on harilikult moets endaga wäikseid lapsi pidudele, kinodesse ja teatritesse ühes wiia. Waadates seda kaswatuslikest seisukohast, tuleb seda lugeda wäärnähtuseks. Selles wanaduses ei ole soowitaw lapsel wiibida suures seltskonnas. Nimetatud asutuste kõrwarikas ümbrus mõjub ärritawalt nõrga närwitawa peale. Kuid ka lapsele on waja seltskondlike meelelahutust võimaldada. Selleks tuleb lastepidusid organiseerida. Meie koolidel ja pioneerorganisatsioonidel tuleb sellega arwastada ja lastele pidusid korraldada, sest harilikult munitawad koolipidud, lahjuts, pidudeks wanadele. Meil, wähemusrahwastel omawad lastepidud erilise tähtsuse, sest puudub ju meie lastel tarwilisel määral waimline meelelahutus — ilukirjandus, laste kino ja teater. Leeni T.

Sõnumid

WALGEST EESTIST:

Eesti härrasriigist

Naistöbliste olukord Eestis on hirmus, hirmsam kui see kusagil mujal. Eriti raske on ta wiimasel ajal, kus eesti kodanlus katub end weel naistöbliste nõjal ülewal hoida. Tähendab, neist mõnedeist pisikestest

tööstustkohtadest, mis weel natuke tuluswad, on täiejõulised (meestöblised) lahti lastud ja nais- ja noortöblised asemele wõetud. Kuigi naised sellesama töö ära teewad mis mehed, saawad nad siiski töö-

tasuks ainult pool endisest palgast. Taga-
fundimine on ka nii suur, et pole aega
nünagi pühkida, higitada tuleb vahetpidama-
mata 10—16 tundi. Ring tasuks selle
kõige eest saad maewalt niipalju, et wõid
kusagil toanurgas kaasüürilisena kõwer-
dada, ehk kalarannas paadi all elutseda.
Dmaette tuba ei jõua tööline pidada, see
maksab kuus terve kuu palga, s.o. 30 krooni
ehk 3000 marka. Sellepärast elatakse 3—4
perega ühes pisikeses toas.

Kuid weel suurem mure on nais töölistel
perele söögi andmisega. Kaupluste atende
peal on küll igasuguseid aineid, aga pole
raha millega osta, sest korteriüürist jääb
raha ainult niipalju üle, et saad osta mõni
nael leiba ja finise seljaga silke. Miisugune
igapäewane lehw toit on töölistest ja nende
lastest teinud elawad kooljad.

Maliseks nähtuseks on tööde juures nõrke-
mised, kuid sellepärast kodu ei tohi jääda,
kui jääb — siis wisatakse siud wärwara
taha, sest sult pole enam kurnajal midagi
wõtta. Wõetakse uusi, nooremaid ohwreid
kurnamiseks.

Kapitalistide kurnamine on awanud nais-
tööliste silmad. Wiimasel ajal oli näha

(enne rüüstamist) meie ribad kaswu ja
aktiivse töusu. Jaanuarikuus andsime
nais tööliste kunkirja „Nais tööline“ välja,
mis oli esimene naisproletaarlaste hääl-
leandja. Kuid kodanluse hirm oma häwi-
nemise eest ei lastnud tal ilmuda. Sellegi
peale waatamata, et esimene katse nurja
läks ja need tegelased arreteeriti, lastsid
naiskõltsilised märtsituus teise hääleandja
välja. Kodanlus, n'hes et kurnatud töö-
lised wõitlust wisalt edasi peawad, waatamata
endiste kaotuste peale oma ribadest, arre-
teeris kewadel jälle mitusada töölist. Poo-
led neist olid nais töölistes. Septembri algul
oli 14 tööliste kohus. Nais töölisti süüdistati
teiste tööliste warjamises, keda nuhtlumu-
kad taga oisid. Kuigi töölistes süüdistust
ei tunnistanud, mõisteti neist siiski igakuks
10—12 aastaks wangimaja müüride wahel
mädanema.

Kuid me teame, et kodanlus ei saa hä-
witada leninismi ideed. Jkka jälle töuse-
wad langenute asemel uued wõitlejad.
Kuigi kodanlus meie ridu ajutiselt nõr-
gendab, siiski oleme kindlad, et me oma
kurnajad lõpuks häwitame.

Naiswõitleja

NÕUK. LIIDUST:

Naisdelegaadid koolile abiks

Medodati (Taga-Eshulõmi raioon) kooli
ahi oli parandamata. Kõlndukogu ei
põõbranud sellele täheleponu. Naisdelegaa-
did tulid appi ja andsid kiwid paranda-
miseks. Nende pealekäämisel pidi küla-
nõukogu wiimaks ilkagi ahju ära parandada
lastma.

Kool otsustas kooliaeda õuna- ja marja-
põõsaid muretseda, ka siin tulid naisdele-

gaadid appi: korraldasid korjanduse, mis
andis 13 rbl. 60 kop., mille eest õunapuid
ja marjapõõsaid soetati.

Kooli kodujänesite kasvatamise ühingule
kinkisid naisdelegaadid kodujänesid ja tegid
pioneer-rühmaga ühise juurwiljaaja.

Tulewikus peats lõik Medodati nais-
delegaadid aktiivsemalt ühiskonnatöösi osa
wõtma ja kaswatus tööle kaasa aitama.

Netty

Raputame maha usukamitsad

Meie, Duntõla, asunduses (Pishw araioon)
on naised, nii wanad kui noored, weel
tublisti usukamitsates. Seda idendab järg-
mine lugu:

29. juunil s. a. tuli papp Domkinosse,
mis meilt umbes 80 kilomeetrit kaugel.
Kauguse peale waatamata hakkas juba
27. juunil rahwast Domkinosse woolama.
Sinna läks umbes paar sada inimest. — Kuid
kui mõnda oma elulist ja tarwilist asja on

tarwis lahendada ja neid sinna kokku kut-
sub, siis ei taha nad sellest kuulda. Miis-
sugune asjaolu näitab, et meil ei saada
weel aru, et kui me ise oma asju ei aruta
ja ei lahenda, siis oleme ise selles süüdi,
et meil weel palju puudusi olemas on.

Aeg oleks aru saada, et usujüngrid ja nende
järel käimine raskendab meie elu ja rajab
teed kurnajatele.

Kõrwetaja

Naiste töö uuele alusele

Möödunud aastatel töötas sm. Kingis-sepa nim. töölise Haridusmajas naiste käsitööring, kus naiseltsilised, eriti kodused perenaised, endid poliitiliselt pidid arendada saama. Kuid üldiselt ei olnud selle ringi töösaarutused kuigi rahulolevad. Naiseltsilised panid rõhku peaaesjalikult väljandlemise peale, kuna poliitiliste loengute peale vähe rõhku pandi, sest tihti jäi nii mõnigi sel ajal tuktuma.

Räesoleval ajal, kus ülesehitustöö nii linnas kui maal kõrge hooga käimas, ei

vi di me enam ajast mahajäänud poliitilisi töövorme tarvitada, vaid me peame ajaga ühes sammuma.

Meil on tarvis tuhandeid ja tuhandeid kvalifitseeritud töölisi sotsialismi ehituse väerinnale saata. Aga neist on meil puudus. Seda silmas pidades asutatakse Haridusmajasse tehniliste tööde ringid, kust iga seltsiline, eriti kodused perenaised, aktiivselt osa peavad võtma, et mingisugust tööd ära õppida. Kõik seltsilised ringi tööst osa võtma.

Ka—ja

Majandus

Kuidas tuleks pihlakmarju kasulikult ära tarvitada

Pihlakmarju on meil siamaani väga vähe tarvitatud, kui välja arvata seda, mil lapsed neid pärast esimest külma haemeelega on nabinud. Meie võiksime pihlakmarju, nende iseäralise ja hea maitse pärast, väga kasulikult ära tarvitada, ja nimelt: kuivatatult võib neist suurepäralist teed saada ja teisels võib nendest head pastillat valmistada.

Pastilla valmistamine sünnib järgmiselt: Marjad võetakse walminult puult maha, seotakse kimpudeks ja lastakse niikaua kuusagil katuse all rippuda, kuni külm neid natukene näpistanud on. Siis asetatakse marjad puhtakspestult samist poti sisse, walatakse teew wesi peale ja pannakse kaetult õhoks pliida ahju hauduma (võib ka teisi ahjusid tarvitada, kuid ahi ei tohi liig kuum olla). Hommikul võetakse marjad ja õdrutakse läbi sõela. Saadud pudru mõõdetakse klaasiga ühe suurema riista sisse, kus seda männaga (keerisega) niikaua klopitakse, kuni walgeks läheb.

Siis võetakse mett, 1 klaas 2 klaasi marjade peale, ja õdrutakse ka enne walgets. Peale selle segatakse marjapuder ja mesi ühte ning õdrutakse segu niikaua kuni see wahule läheb. Siis walatakse segu õhukese wineerlastikesse sisse ja pannakse sellega pliida ahju, mitte tulisesse, kus ta natukese aega küpsed ja kuivab. Võetakse välja ja asetakse waagna eht klaasist riista sisse, millel kaan peal on. Koitakse kuivast kohas alal.

Märkus: Pastilla võib ka mitmekordne olla. Siis walatakse esiteks õhukene kord lasti sisse, lastakse see ära küpseda, määratakse siis pealt meega, walatakse uus kord peale ja pannakse küpsema jne.

Pastillat võib valmistada ka õuntest, ploomidest ja pohladest. Üldse tuleb pastillaks tarvitada marju, millel vähem mahla ja rohkem pehmet sifu on.

Ella

Kodujänes (kroolik) on kasulik loom

Meil pöörati siamaani vähe tähelepanu kodujänesete kasvatamise peale. Kuid Lääne-Euroopas on kodujänesete pidamine põllumajanduses ja isegi linnamajapidamises võitnud nähtava kohta, ühiswäärilistelt teiste koduloomadega.

Tegehtikult, oma figinewuse ja kiire kaswu tõttu, peab kodujänes omandama esimese kohta teiste koduloomade keskel.

Lehma võib sugutada alles kolmanda eluaasta lõpul. Üheta kuu pärast ilmub wafikas, kes jällegi peab kaswama ligi

kolm aastat, et sugu edasi anda. Jänes aga võib sigitada 9 kuu wanaduses. Peale selle annab ta korraga 2—10 jänest, tihti 4—5, mõnikord üle 10. Sünnitada võib kodujänes neli korda aastas. Keskmiselt annab ta 16 jänest. Kui oletada, et pooled neist — 8 tükki — on emased, siis järgmisel aastal annab neist igaüks jälle 8 emajänest, s.o. 64 tükki. Peale selle annab nende ema 10 kuu pärast 8 ema — 72 tükki.

Muimoodi arvates näeme, et neljanda aasta lõpul, kui lehm toob ühe wafila, on meil jäneseid juba: 2044 emaseid ja niisama palju isaseid.

Üllatähenbatud loomade väärtust võime hinnata järgmiselt: hea sugulehm maksab 300—350 rbl., sugujänes — 40 rbl.

Kodujänese toitmine Gostorgi andmete järel läheb maksma 10 rbl. 44 kop. aastas, 120 (100 ema ja 20 isa) kodujänese warustamiseks, toit ja muud kulub kokku, kulub aastas 3330 rbl.

Mis võib anda kodujänes?

Jänese nahast, kui jänes on tapetud külmal ajal, saab hea kraenast talwe üli-riietele.

Kui jänes on tapetud soojal ajal ja arv on naha küljes lahti, siis puhastatakse nahk karwast, millest tehakse jämesamat liiki wilti, millest jalandused võib

walmistada ja peenemat liiki wilti, millest tehakse peakatteid. Angooritõugu (pitakarwalised jänesed) kodujänesete karwast lebratakse lõnga, millest võib kududa kindaid, sukke, lambfoneid ja sooje peakatteid lastele. Karwadest puhastatud nahad tehakse ümber ja tarwitatakse headuse ja pidawuse järele hinnates jalandude ja tinnaste jaoks.

Jänese liha on walge ja maitsev, temast walmistatakse igasuguseid maitsewaid toite. Kui see tarwilit on, võib ka liha soolata ja suitsutada. Pea, kõrwad ja läpab annawad väga maitsewa süldi. Bihast tehakse worste. Soolitab ja magu, hästi puhastatud, hautakse keewa weega läbi, raiutakse eht lastakse läbi lihamašina, lisatakse juure niisutatud leiba ning maitseaineid ning walmistatakse maitsewad kotletid. Kontidest ja rikkiläinud nahkadeest walmistatakse kõrgewäärtuslist liimi.

Mitte ükski sowhos ega kolhos ei tohiks kodujänesete kaswatamisest ära ütelda. Gos-puschorg (riigi karwanahakauplus) ostab ära kuiratatud ja pargitud nahad ja maksab nende eest head hinda.

Biha võib ise ära süüa, aga kui seda väga palju kogub, võib ära müüa.

Töölisnaised, talunaised — lehwitud ja keskmikud — hoolitsege kodujänesete kaswatamise eest!

Uidate tösta loomakaswatust!

Wastutaw: Toimetuse-kolleegium. Wäljaandja: „Kükwaja“ (изд. „Кюльвая“).

„NAISTÖÖLISE JA TALUNAISTERAHWA“ TELLIJAD,

kelle tellimiseaeg lõpul, uuendage tellimisi.

Tellimisehind: aastas 60 kop., üksik-nr. 15 kop.

Tellimise adress:

Ленинград 31, улица 3-го Июля, дом № 48. Издательство „КЮЛЬВАЯ“

[The text in this section is mirrored and largely illegible due to the quality of the scan and the bleed-through from the reverse side of the page.]

[This section contains mirrored text, likely bleed-through from the reverse side of the document, which is mostly illegible.]

